

TÍÐINDI

Mentanarvika í Runavík

Árliga Mentanarvikan í Runavík, sum ber heitið Skýming, verður hildin í døgnum 18.-25. oktober 2015

Fyrireikararnir eru í lýtuni í gongd við at fáa seinastu tiltøkini inn í skrána, og kunnu samstundis boða frá, at eins og áður fer Mentanarvikan í Runavík at bjóða hópín av spennandi tiltøkum fyri allar aldersbólkar.

Mentanarvikan byrjaði varliga fyri 11 árum síðani, men hevur síðani ment seg til at vera ein fastur táttur í Runavíkar kommunu. Hóast tað tíðliga byrjar at skýma í oktober mánað, er Mentanarvikan Skýming í Runavík tíðin, tá mentanarlívið spírar og handilslívið spílar seg út, og bjóðar øllum føroyingum til hugnaligar dagar í Runavík, har ein kann taka sær av lóttum; fara til fyrilestrar; listasýningar ella keypa tær fyrstu jólagávarnar. Mentanarvikan Skýming í Runavík hevur heilt víst eisini okkurt at bjóða tær.

Mentanarvikan Skýming, ið er vorðin ein hugnalig tíð fyri mong, er stuðlað av BankNordik og Runavíkar Kommunu.

REIÐARÍ SKULU PRÓGVA AT TEY ERU FØROYSK

Tey reiðarí, sum hereftir vilja sleppa at fiska undir Føroyum, skulu prógva, at tey eru føroysk, og at tað eru føroyingar, sum hava fult ræði á teimum, heldur landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum

Áki Bertholdsen

Útlendingar kunnu sum er eiga í mesta lagi ein triðing av teimum reiðaríum, sum fiska undir Føroyum. Men tað er ofta ført fram, at í veruleikanum eru tað útlendsk feløg, sum hava ræðisrættindini á summum reiðaríum, sum fiska við føroyskum fiskiloyvum.

Nýggja CEF samgongan hevur sett sær fyri at nýskipa fiskivinnuna, har eitt av endamálunum er, at øll spekulasjon við privatum keypi og sølu av fiskirættindum, verður steðgað.

Samstundis skulu øll fiskirættindi vera á føroyskum hondum og bert feløg, sum hava føroyskar eigarar, sum eru skrásett í Føroyum, sum rinda skatt í Føroyum,

Høgni Hoydal, landsstýrismaður, vil koppa mannagongdini á høvdið, so at reiðarí sjálvi skulu prógva, at tey eru føroysk

og sum rinda manningini hýru eftir føroyskum sáttmála, kunnu bjóða seg fram í føroyskari fiskiveiði.

Nýggj mannagongd

Í politiskum orðaskifti á

fólkafundi í Havn um viku-skiptið, vísti Høgni Hoydal á, at sum stóðan er nú, er tað umsitingin í Fiskimálaráðnum, sum, eftir fløktum reglum og manngongdum, skal prógva, at

útlendingar ikki eiga meiri enn ein triðing í einum reiðarí, sum fiskar við føroyskum fiskiloyvi.

Hann er sannførdur um, at tað slepst ikki undan útlendskum pengum í før-

oyskari fiskivinnu. Men hevur eitt felag fyrst fingið loyvi, er eingin møguleiki hjá føroyskum myndugleikum at koma afturum aftur at kanna eftir, sum treytirnar um føroyskan ognarskap verða hildnar.

Høgni Hoydal heldur, at besti máttin at loysa tann trupulleikan, er at venda mannagongdini á høvdið.

– Tann besta loysnin er, at tey, sum søkja um føroyskt fiskiloyvi, skulu sjálvi prógva eftir heilt greiðum treytum, at reiðaríið er føroyskt og annars lýkur allar treytir, myndugleikarnir seta.

– Tað hevði beinanvegin bót munandi um stóðuna, sigur landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum.

Tey ríku skulu gjalda meira

Nøkur heilt fá eru farin við øllum vøkstrinum í búskapinum, men tað skal broytast, siga leiðararnir í nýggju samgonguni

Áki Bertholdsen

– Hesi seinastu árinu hevur tað verið stórir vøkstur í Føroyum. Men tað eru nøkur heilt fá, sum eru farin avstað við øllum vøkstrinum.

Tað staðfestu bæði Aksel V. Johannesen, lögmaður, og Høgni Hoydal, landsstýrismaður í fiskivinnumálum, á fólkafundi í Havn um vikuskiftið.

Men teir báðir siga, at nú skal tann gongdin vendast og nú skulu tey, sum eru farin við øllum vøkstrinum, rinda meiri.

Næstformaðurin í Sambandsflokkinum, Bárður Nielsen, er ikki serliga bjartskygdur um stóðuna, tí hann sigur, at nýggja samgongan tosar bara um at brúka pengar, samstundis sum at inntøkurnar skulu skerjast.

Tí er hann sannførdur um, at haldførið í føroyska búskapinum, fer at versna.

Aksel V. Johannesen, staðfestur, at føroyski búskapurin skal bótast 750

Meiri peningur skal takast frá teimum fáu, sum hava fingið allan vøksturin, og ein partur av tí skal latast latast aftur sum skattalætti til tey, sum hava lægri inntøkur og til at bota um stóðuna hjá barnafamiljum, heldur Aksel V. Johannesen, lögmaður

milliónir um árið fyri at fáa haldførið í hann aftur.

– Helvtin av tí stavar frá, at undanfarna samgonga fór at forskatta pensjónirnar, og at brúka pengarnir nú, sum annars skuldi verið til taks seinni.

– Seinastu sjey, átta árinu er búskapurin vaksin trýggjar milliardir, men allur vøksturin er savnaður á nøkrum heilt fáum

hondum, tvs, í einum 5-7 fyrirtekum, har størsti parturin av eigarunum eru útlendingar. Peningurin fer av landinum og sostatt standa skattainntøkurnar hjá samfelagnum í stað.

Tey fáu gjalda meira

Aksel V. Johannesen sigur, at peningurin skal býttast javnari. Meiri peningur skal takast frá teimum fáu, sum

hava fingið allan vøksturin, og ein partur av tí skal latast latast aftur sum skattalætti til tey, sum hava lægri inntøkur og til at bota um stóðuna hjá barnafamiljum.

– Tað fer at seta pening í umfar og at stimbra í samfelagnum.

– Høvuðstrupulleikin í samfelagnum er at aldursamansetingin er so skeiv. Seinastu 30 árinu eru vit 4.700 føroyingar færri undir 40 og heldur hetta fram, yvirliva vit ikki sum tjóð, sigur lögmaður.

– Tí má gongdin vendast og iløgur mugu gerast í ungdomin. Tað kostar pengar, men vit hava ikki ráð at lata vera, leggur hann afturat.

– Samstundis mugu vit fáa tamarhald á útreiðslunum, men tað gert við at skerja yvir ein kamb, men við nýskipanum, serliga á pensjónsøkinum.

Lyklarnir

Høgni Hoydal hevur trýggir lyklar til at fáa haldførið í

búskapin.

Fyrsti lykilin er at gera iløgur í ungdomin, tey lesandi og barnafamiljurnar, so at munandi fleiri av teimum ungu imillum 20 og 30, verða verandi í Føroyum.

Annar lykilin er at tetta holið, sum vit fara at fáa í landskassan, eftir at undanfarna samgongan forskattaði pensjónir. Og tað holið kann tettast við at seta ein búskapargrunn á stovn, har peningur verður settur í til framtíðina

Triði lykilin er at broyta skattaskipanina, so at tey, sum hava mist, fáa lættarnir, samstundis sum at tey lág- og miðalløntu onki fáa, men í veruleikanum gjalda tað mesta av okkara vælfærd. Vanligi skatturin er ov høgur og tí skulu tey við lægri lønum hava skattalækking.

– Gera vit tað, fáa vit ein haldføran búskapin – eisini við ongari danskari ríkisveiting, sigur Høgni Hoydal.